

Datum : 27 november 2007

Afdeling : Bodem en Water

Registratienummer: 2007INT212698

Nummer PS : PS2008RGW01

Commissie : RGW

Portefeuillehouder : J. Binnekamp

Titel : Vaststelling Grondwaterplan 2008-2013

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit pag. 3

Toelichting pag. 5

Bijlage(n):

- Concept Grondwaterplan 2008-2013 (deel I, deel II en de plan mer)
- Nota van beantwoording

Inleiding

Het Grondwaterplan beschrijft het beleid op het gebied van grondwaterkwantiteit en -kwaliteit en welke acties de komende jaren worden uitgevoerd. Het plan vormt een uitwerking en aanvulling op het strategische beleid van het *Waterhuishoudingsplan 2005-2010* en het *Provinciaal Milieubeleidsplan 2004 -2008*. Tevens vormt het Grondwaterplan een actualisering van de beleidsplannen *Beheerplan Grondwaterkwantiteit (1996) en Zuiver drinkwater uit de grond – Uitwerkingsplan PMP 2001 -2008*. Deze laatste twee plannen komen bij vaststelling van het Grondwaterplan te vervallen.

Het Grondwaterplan bevat ook nieuw beleid. Het plan bestaat uit twee delen. Deel I bevat de hoofdlijnen van het beleid. Deel II bevat de uitwerking van en toelichting op het beleid. GS hebben het ontwerp Grondwaterplan op 24 april 2007 vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Vervolgens is het ontwerpplan op 7 mei 2007 besproken in de toenmalige commissie WMM.

Voor het Grondwaterplan is een plan-mer uitgevoerd. Deze is ook vastgesteld door GS.

Afgelopen zomer heeft inspraak plaatsgevonden op het Grondwaterplan. In de Nota van beantwoording zijn de zienswijzen en onze reacties daarop opgenomen. Alle wijzigingen in de plantekst ten opzichte van het ontwerp zijn zichtbaar gemaakt.

GS hebben op 27 november 2007 de Nota van beantwoording vastgesteld en ingestemd met de wijzigingen in het Grondwaterplan t.o.v. het ontwerp Grondwaterplan.

Besluit

Besluit van Provinciale Staten van Utrecht van 18 februari 2008 tot vaststelling van het Grondwaterplan 2008-2013.

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 27 november 2007, afdeling Bodem en Water, nummer 2007INT212698;

Gelezen Nota van beantwoording Grondwaterplan 2008-2013;

Gelet op artikel 7 van de Wet op de waterhuishouding;

Gelet op artikel 4.9 van de Wet milieubeheer;

Besluiten:

- ARTIKEL 1

Het provinciale Grondwaterplan 2008 - 2013 vast te stellen zoals weergegeven in de bijlage bij dit besluit.

- ARTIKEL 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 maart 2008.

voorzitter,

griffier,

Toelichting

Aan Provinciale Staten,

Wettelijke grondslag

De wettelijke grondslag van het Grondwaterplan ligt verankerd in:

- Wet op de waterhuishouding (Wwh; in de toekomst de Waterwet);
- Grondwaterwet (Gww; in de toekomst de Waterwet);
- Wet milieubeheer (Wm).

De provinciale taken en bevoegdheden op het gebied van grondwater zijn de volgende:

- Wij formuleren beleid ten aanzien van het grondwaterbeheer in de provincie (Wwh, Wm);
- Wij zijn verantwoordelijk voor vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen (Gww);
- Waar nodig stellen wij regels op ter bescherming van de grondwaterkwaliteit in het algemeen en specifiek voor drinkwaterwinning waartoe wij beschermingszones kunnen instellen in de Provinciale milieuverordening (PMV , gebaseerd op de Wm);
- Vanuit de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) hebben wij een specifieke rol in het toekennen van functies (Streekplan), hierbij wordt ook rekening gehouden met het grondwater;
- In het proces van de Watertoets adviseren wij over grondwateraspecten in ruimtelijke plannen (Wro).

Het Grondwaterplan geeft aan hoe wij bovenstaande taken en bevoegdheden gaan uitvoeren. Consequentie van deze keuze is dat in het Grondwaterplan bijvoorbeeld ten aanzien van verdrogingsbestrijding alleen het beleid opgenomen voorzover dat raakt aan de bovengenoemde taken. De integrale aanpak van verdrogingsbestrijding (inclusief maatregelen in het oppervlaktewatersysteem etc.) wordt in het kader van het convenant verdrogingsbestrijding uitgewerkt.

Het Grondwaterplan is plan-mer plichtig. In de uitgevoerde plan-mer is geconcludeerd dat het Grondwaterplan voldoende waarborgen biedt om nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen.

Beoogd effect

Het Grondwaterplan beschrijft hoe we de beschikbare voorraad zoet grondwater beheren en beschermen alsmede hoe we de doelen willen bereiken. Zowel de hoofdlijnen van ons grondwaterbeleid (in deel I) als de uitwerking van die hoofdlijnen op operationeel niveau (in deel II) worden beschreven in het plan. Wij geven aan wat de provincie tot 2013 uitvoert op het gebied van grondwater en wat we van anderen verwachten.

Het Grondwaterplan geeft een integraal overzicht van ons beleid op het gebied van grondwater. Tot nog toe stond dit beleid verspreid in diverse plannen (een plan voor het onttrekkingenbeleid, een plan voor grondwaterbescherming en een aantal beleidsnotities). Het plan geeft hiermee een eerste invulling aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) voor het onderdeel grondwater.

Argumenten

Grondwater is niet zichtbaar, maar dient veel belangen. Voor de bereiding van drinkwater is schoon grondwater nodig. Veel waardevolle natuur is afhankelijk van de stand van het grondwater en van de kwaliteit van opkwellend grondwater. Ook landbouw en bebouwing stellen eisen aan de grondwaterstand. Grondwater wordt weggepompt om bouwwerkzaamheden mogelijk te maken, of opgepompt om te gebruiken als proceswater bij de industrie of voor beregening van landbouwproducten. Relatief nieuwe ontwikkelingen als ondergrondse opslag van energie maken ook steeds intensiever gebruik van grondwater. Het gebruik van grondwater vormt soms ook een

bedreiging voor andere belangen, doordat de stand of de kwaliteit van het grondwater beïnvloed wordt.

Het plan speelt in op recente ontwikkelingen als veranderende wetgeving, Europese richtlijnen (Kaderrichtlijn Water, Grondwaterrichtlijn, de Vogel- en Habitatrichtlijn betreffende Natura 2000-gebieden), de nieuwe aanpak van verdrogingsbestrijding (TOP-gebieden) en het toenemend gebruik van de ondergrond, bijv. voor de winning van energie.

Kanttekeningen

De provincie is niet als enige partij verantwoordelijk voor het realiseren van grondwaterdoelen. Zo hebben gemeenten ook wettelijke taken betreffende de bodem- en grondwaterbescherming die wezenlijk zijn voor het realiseren van grondwaterdoelstellingen van dit plan (en de KRW). Ook de waterschappen hebben invloed op de grondwaterkwaliteit en –kwantiteit. Bij de invoering van de nieuwe Waterwet worden de waterschappen bovendien bevoegd gezag voor delen van de vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen. Om de grondwaterdoelen te realiseren is samenwerking en coördinatie in het grondwaterbeheer van groot belang. Wij zien voor ons zelf een belangrijke rol in de coördinatie weggelegd.

De waterwetgeving is in beweging: De nieuwe Waterwet wordt in 2009 van kracht; bijbehorende AmvB's zijn in ontwikkeling. Eind 2009 worden de stroomgebiedbeheersplannen voor de KRW vastgesteld. In 2009/2010 wordt het Grondwaterplan in elk geval op deze onderdelen geëvalueerd en zonodig geactualiseerd.

Verschillen met huidig beleid

Er zijn in het plan 25 beleidslijnen geformuleerd. Deze zijn opgenomen in deel I van het Grondwaterplan. De beleidslijnen die verschillen t.o.v. de voorlopers van het Grondwaterplan zijn cursief weergegeven (18 stuks).

Enkele in het oog springende gevolgen van het Grondwaterplan ten opzichte van de twee voorlopers zijn:

1. We zijn terughoudend in het instellen van milieubeschermingsgebieden. Wij doen dit pas als de noodzaak daartoe aangetoond is. Reden hiervan is dat het instellen van milieubeschermingsgebieden leidt tot gebruiksbepalingen in deze gebieden (bijv. ten aanzien van onttrekkingen of het gebruik van stoffen). Vooralsnog zijn alleen milieubeschermingsgebieden ingesteld voor gebieden waar drinkwater wordt gewonnen.
2. Indien na evaluatie van bestaande winningen blijkt dat er significant negatieve effecten zijn op de realisatie van de doelen voor Natura 2000- en TOP-gebieden, zullen wij in het uiterste geval gebruik maken van onze bevoegdheid tot intrekking van onttrekkingsvergunningen. Hierbij gaat in eerste instantie de voorkeur uit naar mitigerende maatregelen of alternatieven voor de winning. Dit alles uiteraard na zorgvuldige afweging.
3. De verruimde mogelijkheden voor het gebruik van koude-warmte opslag (KWO) zijn beschreven in dit plan (KWO-beleid is begin dit jaar vastgesteld). Naast een verruiming van de toepassing is er tegelijkertijd voor gezorgd dat toepassing van KWO en bodemwarmtewisselaars in de nabijheid van grondwaterwinningen voor drinkwater niet (meer) mogelijk is. Dit ter bescherming van de grondwaterkwaliteit van deze winningen.
4. Als gevolg van onder meer de KRW en de Grondwaterrichtlijn, worden de regels voor de beschermingszones rond drinkwaterwinningen aangepast. Dit leidt op onderdelen tot een versoepeling van gebruiksbepalingen (ondermeer lijst van risicovolle bedrijven wordt verkort) en

in andere gevallen juist tot aanscherping (bijv. verbod op bodemwarmtewisselaars in grondwaterbeschermingsgebieden).

5. Wij vinden grondwater bij uitstek geschikt als bron voor de openbare drinkwatervoorziening.

Draagvlak

Er heeft bij de totstandkoming van het plan een klankbordgroep gefunctioneerd met daarin waterschappen, waterleidingbedrijven, gemeenten, buurprovincies, natuur- en milieuorganisaties, land- en tuinbouworganisaties en relevante maatschappelijke organisaties. De klankbordgroep ondersteunt in hoofdzaak de inhoud van het plan. De PCMW adviseert positief. Wel stelt zij voor de term “terughoudendheid” bij het instellen van milieubeschermingsgebieden te vervangen door “zorgvuldigheid”. Dit hebben wij niet overgenomen omdat “zorgvuldigheid” een vanzelfsprekendheid is.

De reacties van de leden van de Statencommissie waren overwegend positief. Enkele partijen hebben aangegeven dat zij de terughoudendheid in een aantal beleidslijnen weinig ambitieus vinden (zie voor onze reactie punt 6 van ‘resultaten inspraak’). Tevens is voorgesteld een beleidslijn op te nemen om verspilling van water tegen te gaan. Dit voorstel is overgenomen. Voorts waren er vragen over het ontmoedigingsbeleid t.a.v. afkoppelen. (zie hierna onder punt 8 van ‘resultaten inspraak’).

Resultaten inspraak

In totaal zijn van 15 organisaties/particulieren zienswijzen binnengekomen (waterleidingbedrijven, gemeenten, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, particulieren e.a.). In de Nota van beantwoording staan alle zienswijzen en onze reacties daarop. De zienswijzen hebben niet geleid tot wezenlijke aanpassingen van de in het plan opgenomen beleidslijnen of het plan zelf, behoudens toelichtingen en tekstuele wijzigingen. In de Nota van beantwoording is dit beargumenteerd.

Er zijn veel positieve reacties op het plan binnengekomen (degelijk, goed leesbaar, goede basis, handig strategisch en operationeel beleid, het complete grondwaterbeleid dus, in één plan etc.). Verder worden veel suggesties gedaan ter verduidelijking of verbetering van de tekst die (deels) zijn overgenomen.

De meest in het oog springende inspraakreacties zijn:

1. Er zijn veel inspraakreacties die betrekking hebben op “Hoe nu verder?” (op welke wijze wordt het actieprogramma verder uitgewerkt, komen er jaarlijkse voortgangsrapportages, op welke wijze worden organisaties bij het vervolg worden betrokken, ontbreken van financiële paragraaf).
Onze reactie: Om de doelen uit het Grondwaterplan te halen organiseren wij de samenwerking met relevante organisaties. Wij vormen daartoe de begeleidingsgroep grondwaterbescherming om tot een brede grondwaterbegeleidingsgroep. Wij maken een meerjarig (voortschrijdend) uitvoeringsprogramma grondwater. De financiering vindt plaats via de reguliere begrotingscyclus.
2. De reactie van LTO-Noord is kritisch. Zij vindt de basis van het plan goed maar is wel van mening dat de positie van de land- en tuinbouw onderbelicht is in het plan:
(beleidslijn 7) LTO-Noord heeft bezwaar tegen de indeling van grondwaterwinningen in hoogwaardig/laagwaardig (deel I, par. 3.2, tabel 1). Zij vindt dat landschappelijke en economische belangen medebepalend moeten zijn voor de indeling en verzetten zich tegen de eventuele negatieve consequenties voor laagwaardiger gebruik zoals voor beregening.
Onze reactie: De indeling van grondwaterwinningen (tabel 1) is een uitwerking van wat de Grondwaterwet (Gww) en de Drinkwaterwet (Dww) aangeven. Economische belangen van de vergunningaanvrager worden afgewogen tegen die van de effecten van de onttrekking via het algemene afwegingskader voor vergunningen. Wij zien geen relatie tussen

grondwateronttrekkingen en landschappelijke belangen. Voorts is het intrekken van vergunningen slechts aan de orde in geval van onaanvaardbare effecten.

3. Enkele insprekers (Bewoners Platform Brugakkers (BPB), Stichting Milieuzorg Zeist (SMZ), Staatsbosbeheer) vinden het ambitieniveau van het plan te laag.
Onze reactie: *Het is een bewuste keuze geweest om het plan toe te spitsen op de formele taken die wij als provincie hebben (voortvloeiend uit de Gww en Wm).*
4. **(beleidslijn 2)** Vitens is van mening dat met waterbesparing geen winst meer valt te behalen.
Onze reactie: *Wij streven naar efficiënt gebruik van drinkwater en de grondwatervoorraad en vinden een toename in de individuele watervraag ongewenst. Op verzoek van de statencommissie is deze beleidslijn toegevoegd. Derhalve schrappen wij deze beleidslijn dus niet (zie ook hierboven onder 'draagvlak').*
5. **(beleidslijn 10)** HDSR maakt formeel een voorbehoud ten aanzien van het algemene kader voor vergunningverlening omdat zij op dit moment niet alle consequenties hiervan kunnen overzien (bij invoering van de Waterwet wordt o.a. een groot deel van de vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen overgedragen aan de waterschappen).
Onze reactie: *Het toetsingskader in Deel I op pg. 20 beschrijft onze randvoorwaarden aan de vergunningverlening voor ons zelf, zowel als die voor de waterschappen vanaf het moment dat zij verantwoordelijk worden voor een groot deel van de vergunningverlening. Wij zullen het beleid van de waterschappen hieraan toetsen. Uiteraard zullen wij in nauwe samenwerking met de waterschappen de verschuiving van de vergunningsverleningstaak zorgvuldig vorm geven. Wij nemen het voorbehoud van HDSR op dit moment voor kennisgeving aan.*
6. **(beleidslijn 12)** Enkele insprekers (NMU, SMZ) hebben bezwaar tegen de terughoudendheid bij het instellen van beschermingszones. De PCMW adviseert om de term "terughoudendheid" te vervangen door "zorgvuldigheid" (zie ook hierboven onder 'draagvlak'). LTO-Noord stemt juist in met deze terughoudendheid.
Onze reactie: *wij stellen niet bij voorbaat voor alle natuurgebieden beschermingszones in omdat dit andere gebruiksfuncties onevenredig zou belemmeren. Wij doen dit alleen als de noodzaak hiervoor is aangetoond. Voor de Natura 2000-gebieden zal dit in de planperiode worden onderzocht.*
7. **(beleidslijn 15)** Het BPB maakt bezwaar tegen het verlenen van vergunningen voor KWO vanwege de risico's. KvK is blij met verruiming van de toepassingsmogelijkheden van KWO.
Onze reactie: *Uit onderzoek is gebleken dat de effecten van KWO op de kwaliteit van het grondwater acceptabel zijn. Wij vinden de toepassing van KWO dan ook verantwoord binnen de gestelde kaders van het KWO-beleid.*
8. **(Deel I, par. 3.3)** De gemeenten Amersfoort en Eemnes en het HDSR vinden het ontmoedigen van afkoppelen ongewenst.
Onze reactie: *Vanwege de risico's voor het grondwater staan wij voor afkoppelen genuanceerd beleid voor: afkoppelen toepassen in die situaties waar dit verantwoord mogelijk is (bijv. nieuwbouw, herinrichting).*
9. **(Deel II, par. 2.8)** De gemeenten Amersfoort en Eemnes maken bezwaar tegen de rol van waterschappen en provincie om (mede) drainage in stedelijk gebied te reguleren.
Onze reactie: *Zowel waterschappen als gemeenten hebben wettelijke mogelijkheden om drainage te reguleren in stedelijk gebied. Wij hebben vanuit de toezichthoudende rol de zorg dat dit op een goede afgestemde wijze gebeurt.*

Financiën

De bekostiging van het beleid rondom vergunningverlening van grondwateronttrekkingen wordt gedekt binnen de reguliere begroting (WHP) en uit de grondwaterheffing. De bekostiging van het

grondwaterbeschermingsbeleid wordt eveneens gedekt via de reguliere begroting (PMP meerjarenactieprogramma). Jaarlijks maken wij een (voortschrijdend) uitvoeringsprogramma, gebaseerd op acties die in het plan zijn genoemd. De financiering hiervan vindt ook plaats via de reguliere begrotingscyclus.

Voor zover nu is te overzien is het huidige budget en bemensing toereikend.

Juridisch

Er zijn geen bijzondere juridische aspecten.

Europa

n.v.t.

Mandaat

n.v.t.

Realisatie

In het Grondwaterplan is een indicatief actieprogramma opgenomen. Jaarlijks maken wij een (voortschrijdend) uitvoeringsprogramma, gebaseerd op dit actieprogramma. Om in de planperiode de doelen uit het Grondwaterplan te halen organiseren wij de samenwerking met relevante organisaties. Wij vormen daartoe de begeleidingsgroep grondwaterbescherming om tot een brede grondwaterbegeleidingsgroep.

De implementatie van de Kaderrichtlijn is nog gaande bij de vaststelling van dit plan: eind 2009 worden de Stroomgebiedbeheersplannen vastgesteld. Het Grondwaterplan zal dan worden geëvalueerd en mogelijk op onderdelen worden geactualiseerd. Dit heeft vooral betrekking op de uitwerking van het beleid.

Communicatie

Wij zullen ons besluit tot vaststelling van de Nota van beantwoording en instemming met de wijzigingen in het Grondwaterplan in de nieuwsbrief GS-flits mededelen. Tevens zal de Nota van beantwoording aan de insprekers worden toegestuurd.

Na de uiteindelijke vaststelling in Provinciale Staten wordt nog contact opgenomen met enkele vak/ en doelgroepmedia om te bezien of er belangstelling is voor een uitgebreider artikel. Tevens zal het plan dan op de website worden geplaatst.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter, R.C. Robbertsen

secretaris, drs. H.H. Sietsma